

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIII. Secundo præcepto non solùm prohibetur juramentum
temerarium & perjurium, sed & in vanum assumere sanctissimum Dei
nomen, vel etiam sanctissimum nomen Jesu, Mariæ, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

injungenda à Confessario remedia, ut immediate post lapsum in talem jurationem faciant aliquam pœnitentiam, v. g. terram deosculando, elemosynam aliquam elargiendo, talem vel talem orationem faciendo, &c. S. verò Chrysostomus homil. 7. ad popul. Antioch. *Cum videris (inquit) teipsum, vel aliam quemque, vel servorum, vel filiorum, vel uxorem, hoc malo captos, & continue commonesactos, neque correctos, jube non pranos cubare. . . . Talia enim sunt spiritualia, & lucrum facientia, & celeberrimam correctionem. Lingua enim continue tribulata, vel nemine commoneute sufficientem capit admonitionem, à suis compressa, à fame angustata. Homiliâ verò 19. ad eundem, aliud suggerit remedium: Exurgens (inquit) è lecto, & domum tuam egrediens, hanc Evangelii legem repete, videlicet: „ Ego autem dico vobis non omnino jurare, „ & erit idonea tibi disciplina verbum illud.*

118 Collige 2°. profus improbandas esse sequentes opiniones noviorum Casuistarum. 1^a. *Qui ex inveterata consuetudine velut quodam necessario impetu . . . materiales blasphemias profert, vel perjuria, tunc non peccat.* Layman. l. I. tr. 2. c. 4.

2^a. *Probabilis est, perjurium, ob consuetudinem pejerandi, non esse peccatum mortale speciale, quando est cum inadvertentia naturalis. . . etiamsi operans sit cum habituali affectu ad peccatum . . . nec refert quod inadvertentia oritur ex prava consuetudine aut passione: quia tam passio, quam consuetudo, tollit actualem usum rationis, qui necessarius est ad peccatum mortale.* Filiutius tr. 27. c. II. n. 318. refertens Suarez.

3^a. *An sit verò peccatum, quando vides consummatam esse consuetudinem, & advertis gravitatem, & periculum ejus? dubium esse potest. Sed etiamsi dicatur tunc esse, nisi detestetur; non tamen postea, quando quis non advertit, de novo peccat. Ideo diximus non esse peccatum speciale. Ibidem.*

4^a. *Qui ex inveterata consuetudine inadvertenter jurat falsum, licet videatur obligari ad consuetudinem confitentiam, tamen communiter excusetur. . . . Quia communiter nemo advertit ad obligationem, quam habet, illam consuetudinem propter eam rationem extirpandi, ne scilicet sua consuetudo sit causa proxima prædicti materialis mali. Et consequenter cum excusetur à peccato, excusabitur à confessione.* Tamburinus Method. Confess. l. 2. c. 3. §. 3. n. 23. aiens idem dicendum de cæteris peccatis blasphemandi, occidendi, vulnerandi, &c.

5^a. *Non tenentur sub mortali peccato conari ad extirpandam consuetudinem, quoties occurrat inadvertentia istius consuetudinis. Idem l. 3. in Decal. c. 1. §. 5.*

6^a. *Juramenta prolata sine advertentia formali, & per se sufficiente ad peccatum mortale, non sunt in se novum ac proprium & speciale peccatum, propter solam jurandi consuetudinem, qualiscumque sit illa, etsi nondum re-*

tractata; sed tota malitia est in causa, atque ita, ut sint peccata lehalia, exigitur talis advertentia, qualis necessaria est in homine non sic ad jurandum assueti. Sanchez l. 3. c. 5. n. 28. & seqq. Unde c. 8. n. 5. concludit cum Suarez, non esse necessarium juramenta taliter indeliberata confiteri. Vide quæ hac de re dixi tom. I. l. 10. p. 5. n. 143.

CAPUT XIII.

Secundo præcepto non solum prohibetur juramentum temerarium & perjurium, sed & in vanum assumere sanctissimum Dei nomen, vel etiam sanctissimum nomen Jesu, Maria, &c.

Theodoretus interrogat. 41. in Exodum, 119 *sententiam hujus præcepti: Non assumes nomen Dei in vanum, explicans: Quadam (ait) prohiberi dicunt, ne quis res vanas, hoc est idola, nomine Dei vocet. Alii, ne quis jurando memoretur. Ego autem puto, divinam legem statueri, ne quis nomen Dei pronuntiet sine aliqua ratione, aut docendi, aut orandi, aut necessaria cujuspiam occasionis. Solent enim nonnulli, etiam ludentes, & ridentes, ut incidant, reverentium Dei nomen lingua proferre. Hoc arbitror divinâ lege prohiberi. Si enim consueverint multi pretiosorem vestem diebus festis reservare; multo magis divinum nomen precibus, atque docendi officio æquum est consecrare.*

Dei ergo nomen sine pietate & reverentia 120 non proferendum. Si enim qui diligunt Regem, de ipso sine affectu reverentiali non loquantur; multo minus homo Christianus, qui Deum super omnia diligere honorareque debet, nomen ipsius sine affectu pietatis & reverentia debet usurpare. Qua in re Christianis ruborem injicere debet exemplum Judæorum, qui erga sanctum Dei nomen Jehova, seu Tetragrammaton, tantam habebant reverentiam, ut illud ne maxima quidem cum reverentia auderent pronuntiare. Et nos non pudet sanctissimum nomen Jesu (cælitus illi datum, ut in eo flectatur omne genu, caelestium, terrestrium, & infernorum) sine reverentia pronuntiare. Peccabant quidem Judæi illi quodammodo per excessum; sed nos per tantum defectum, ut etiam in occasionibus vanis, & profanis, reverendissimum illud nomen usurpemus. *Nominatio Dei (ait Spiritus sanctus Eccli. 15.) non sit assidua in ore tuo. Nec solent homines ea quæ apud ipsos in pretio sunt, v. g. vasa aurea & argentea, ad viles usus applicare; & nos sacratissima nomina Jesu & Maria, sicut & divina verba Scripturæ sacræ, pretiosiora super aurum, & lapidem pretiosum multum, ad nugatoria & vilissima applicare non veremur; & quod pejus est, in impatientia nostra, & in ira exclamare, ô Deus! solves mihi, &c. In qualibet etiam admiratione, quali in signum illius, dicere, Deus, Jesu, quid est hoc! Et quod iterum pejus est, vinum gustantes, dum sapit, exclamant: Diabole, quam bonum! dum*

non sapit, Jeshu, quam parvum, quam miserum unum! Ita sunt, aliaque ejusmodi, quæ

in penitentibus suis corripere debent Confessores, & in exedris suis Concionatores.

P A R S III.

Amor pius in cultu festorum.

Ad tertium præceptum: Memento ut diem sabbathi sanctifices.

Ost injunctum nobis primo præcepto interiorum Dei cultum, qui in fide, spe, & charitate potissimum consistit; post injunctam etiam secundo præcepto reverentiam magnam, sine qua usurpare prohibemur sanctissimum Dei nomen: tertio præcepto exterior Dei cultus præcipitur, tempusque illius determinatur his verbis: *Memento ut diem sabbathi sanctifices. Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua. Septimo autem die sabbatum Domini Dei tui est: Non facies omne opus in eo, tu, & filius tuus, & filia, servus tuus, & ancilla tua, jumentum tuum, & athena, qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus caelum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis sunt, & requievit die septimo. Ideo benedixit Dominus diei sabbathi, & sanctificavit eum.* Isto proinde præcepto labores corporis prohibentur his verbis: *Non facies omne opus in eo; exercitatio verò in actibus pietatis & religionis præcipitur, cum dicitur: sanctifices, ut scilicet diem illum in commemorandis Dei beneficiis, in Dei laudibus, & gratiarum actionibus, in hymnis, precationibus, sacrificiis impendamus. Et litterale quidem, seu externum, ac cæremoniale sabbatum, ad Judæos dumtaxat spectabat, eratque unum ex præceptis cæremonialibus ipsorum (quæ per mortem Christi antiquata sunt) non enim ad naturæ legem spectabat, prout cætera Decalogi præcepta. Sed aliud est spirituale sabbatum, quod ad Christianos etiam pertinet, & (ut Concilii Tridentini Catechismus explicat) in sancta quadam & mystica quiete consistit, quæ homo à pravis operibus quiescens, in actionibus quæ divino cultui, christianæque pietati conveniunt studiosè se exercet. Spirituale proinde sabbatum jugiter celebrant, qui Deum jugiter amant: quia Deus amando colitur, & non colitur nisi amando. De spirituali illo sabbatho præclare Augustinus epist. 55. aliàs 119. ad Januatum: *Sabbatum commendatum est priori populo, in otio corporaliter celebrandum, ut figura esset sanctificationis in requie Spiritus sancti.... Amant enim requiem, sive pia anima, sive iniqua; sed quæ perveniant ad illud quod amant, plurima nesciunt; nec aliquid appetunt etiam ipsa corpora ponderibus suis, nisi quod anima amoribus suis. Nam sicut corpus tamdiu nititur pondere, sive deorsum versus, sive sursum versus, donec ad locum quò nititur veniens, conquiescat.... sic anima ad ea quæ amant propterea ni-**

tuntur, ut perveniendo requiescant. Et multa quidem per corpus delectant, sed non est in eis æterna requies, nec saltem diuturna; & propterea magis sordidant animam, & aggravant potius, ut sincerum ejus pondus, quo in superna fertur, impediunt. Cum ergo anima... Deo delectatur, ibi veram, certam, æternam invenit requiem, quam in aliis querebat, nec inveniebat. Proinde admonetur in Psalmo 36. "Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.... Illam æternam requiem ubique amamus, sed nisi Deum amando non invenimus.... Ad ipsum autem ignem amoris nutriendum, & standum quodammodo... ista omnia pertinent, quæ nobis figuratè insinuantur.... Unde non inconvenienter intelligimus, ad amorem excitandum, quò ad requiem tendimus, valere omnia quæ figuratè in Scripturis dicuntur: quandoquidem id solum in Decalogo figuratè præcipitur, ubi requies commendatur, quæ ubique amatur, sed in solo Deo certa & sancta invenitur. Spirituale istud sabbatum in cælo erit perpetuum. Ad illud in præsentem piæ animas jugiter oportet suspirare, & ferventissimè tendere.

CAPUT I.

Quod sabbatum fuit in veteri lege, hoc Dominica est in nova.

Preceptum de sanctificatione sabbathi (ait S. Thomas q. 22. a. 4. ad 1.) *literaliter intellectum, partim est morale, partim cæremoniale. Morale quidem, quantum ad hoc quòd homo deponet aliquod tempus vite sue ad vacandum divinis.... sed in quantum in hoc præcepto determinatur speciale tempus, sic est præceptum cæremoniale. Dies proinde illa sabbathi ab Apostolis potuit in Dominicam transmutari, ac de facto transmutata fuit, justissimis de causis. Tametsi enim tempus omne, omnis proinde dies sit Dei, juxta illud: *Tuus est dies, & tua est nox;* dies tamen Dominica potius quàm sabbatum ad specialem Dei cultum pro Christianis determinata fuit. 1.º quia eo die mundi creatio ortum habuit. 2.º quia eo die Christus ad vitam immortalem resurrexit, & per corporalem resurrectionem suam, spiritualem resurrectionem nostram ad justitiam & vitam æternam significavit. 3.º quia eo die Spiritus sanctus in Apostolos, & per ipsos in totam Ecclesiam descendit, Christianisque Christi Spiritum communicavit, & veteri homine destructo, novas creaturas effecit, atque hoc*